

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 67l.

Felolós szerkesztő:
Bíró Pál.

Főmunkatárs:
Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutányabb árban közlünk.

Formula-alkotmány.

Tolesva, június 21.

Ha volt még egy olyan naiv lélek ebben az országban, aki komolyan hitte, hogy Magyarország önállósága nem csak komédia, hanem igaz valóság, ha nem igaz valóság, ha nem nemzet csakugyan szabadon intézi a sorsát, — most már az is meggyőződhetik, hogy mennyire csálódott.

Ime:

A 67-iki kiegyezés, mikor elalkudta a nemzet legfőbb jogait, egy biztosítékot kötött ki arra, hogy ebből a jogfeladásból nem fog még nagyobb jogfosztás következni: azt, hogy a kiegyezés csak addig áll fenn s addig érvényes, míg Ausztriában is teljes alkotmányosság van.

Bécsben, ahol már hozzá voltak szokva, hogy a törvényeket csak addig tartják meg, ameddig nekik előnyös, nem sokat törődtek ezzel az akkor különben is nagyon platonikus értékű garanciával. Azt hitték, hogy az osztrák alkotmányosság beláthatatlan időökig nem fog megszűnni, hát megengedték a magyarnak azt a naiv örömet, hogy ezt a kikötést bevegye a törvényébe. Különbösen is tudták, hogy a magyart ígéretekkel, biztatásokkal, frázisokkal lehet legjobban elbolondítani, s ez a legolcsóbb mód, mert megtartani úgy se muszáj semmit.

A naiv magyar pedig alkotmánya egyik főszlopának tekintette ezt a garanciát. Büszke volt rá, hogy közte és Ausztria közt csak addig áll fenn a közösség, míg azt mindketten alkotmányosan akarják. Így értelmezte ezt 67 óta az egész magyar közvélemény, a kormányokkal együtt. És ez nyihitette egy kicsit a kiegyezés által teremtett szolgaság deprimáló hatását. Egy halvány reménység volt ez, hogy mégis jöhet idő, amikor önmagától megszűnik az egész kiegyezés s a nemzet szabaddá lesz. Bécs pedig engedte a magyarnak, hogy csak hadd reménykedjék.

Most aztán — amit nem vártak és nem hittek, bekövetkezett az a felbontó feltétel, amihez a kiegyezés megszűnése van kötve. Ausztriában haldoklik az alkotmányosság, életbenmaradásához nincs remény. Itt van tehát az az egyetlen eset, amelyben az önállóságot biztosította számunkra a törvény. A király által szentesített törvény parancsa szerint következnek most már a különválás és önálló berendezkedés.

És mit látunk? Míg a kiegyezési törvényből a mi kárunk, a mi hátrányunk, a mi romlásunk következett, addig szent és sérthe-

tetlen volt az a törvény. Addig ragaszkodtak minden betűjéhez s dogmaként hirdették a »ridég közjogi konzervativizmust.« Addig felségsértő és hazaáruló volt, aki ebből a törvényből csak egy szakaszt is meg akart változtatni.

Azt gondoltuk: van abban a törvényben olyan rendelkezés is, amely ránk nézve előnyös. Hát annyiban jó, ha olyan szentséggé lesz az a törvény, mert legalább az előnyös intézkedések is biztosan meg fognak valósulni.

Most pedig itt van az az eset, amelyben előnyös nekünk a kiegyezési törvény, amelyben abból a mi hasznunk, a mi önállóságunk következik. Hát most már nem olyan sérthetetlen bálvány az a törvény. Most már megenyhült a ridég közjogi konzervativizmus. Most már szabad változtatni, forgatni, magyarázni, értelmezni.

Míg kárunk volt belőle, addig szigorúan végrehajtották. Mihelyt hasznunkra lenne, nem hajtják végre. Ilyen a mi törvényes önállóságunk, alkotmányunk!

Hát most már láthatja mindenki, hogy nálunk a törvény, az alkotmány mellékes dolog, külszin, cifraság. A fő, a lényeg a birodalom egysége, illetve, ami azt kifejezi s fenntartja: a hadsereg, a külső képviselet s a gazdasági élet egysége. Ez az igazi szentség, aminek fel kell maradni, ha török, ha szakad. Ha a törvény olyan, hogy kevéz ezek fennmaradásának, akkor megtűrük, — mihielyt a törvény ezekkel ellentétbe jön, sutba dobják. Az alkotmány élhet addig, míg a birodalmi egységhez alkalmazkodik, — mihielyt az alkotmány szerint az egységnek meg kellene szűnni, nem az egység szűnik meg, hanem vagy módosul és alkalmazkodik, vagy megszűnik az alkotmány. Az alkotmány csak ruha, amit 67-ben ráadtak a birodalmi egységre, hogy nekünk tetszetősebb legyen a kinézése. Ha aztán az egység nem fér a ruhába, eldobják a ruhát és varrnak rá újat.

Mert a ruhát, azt nem sajnálják tőlünk, csak a lényeg maradjon meg, a birodalom egysége. És ez meg van most is, ép úgy, mint 67 előtt. Csak az elnevezések változtak meg, a lényeg ugyanaz maradt. Minket boldoggá tett, hogy most már alkotmányos formában történik mindaz, ami azelőtt abszolút módon történt. Az osztrák pedig nem bánta, mert neki a forma mellékes, csak a lényeg megmaradjon.

Az újak mindegy volt, hogy a gazdasági egységet vámszövetségnek, a birodalmi kancellárt közös külügyminiszternek, a birodalmi

hadsereget közös hadseregnek, a birodalmi hadügyminisztert közös hadügyminiszternek hívják (ámbar ez az utóbbi ur még mindig Reichskriegsministernek nevezi magát.) Csakhogy lényegében minden úgy maradt, ahogy volt. — Mi pedig ezeket az ártatlan névváltoztatásokat elneveztuk magyar alkotmányoknak és retentő örültünk neki.

Most aztán láthatjuk, hogy komédia, üres külső már az egész alkotmányunk. Az alkotmány nem jó, mert az alkotmány szerint meg kellene szűnni a birodalmi egységnek. Hát nem az egység szűnik meg, hanem csinálni kell új alkotmányt.

Senki se gondol arra, hogy a törvényt végrehajtsák s a közös ügyeket megszüntessék. Azt tudja mindenki, hogy ezeknek muszáj fennmaradni. Hát csak formulát keres mindenki, a melylyel fenntarthatók. Keresik az új ruhamintát, a melybe a régi állapotot felöltöztessék, hogy a kecske is jólakjék, a káposzta is megmaradjon, — hogy meglegyen a birodalom egysége, de mégis úgy nézzen ki mintha az alkotmányos volna, mintha mi önálló állam volnánk. És minden úgy lesz, ahogy azelőtt volt, csak a formula lesz más.

Bizony szégyenletes lealázó állapot ez! Érezni, látni, tudni, hogy rabok vagyunk, hogy nem az történik, a mit mi akarunk, hanem amit Bécsből parancsolnak, — s mégis hazudni önmagunknak s hazudni a világnak, hogy mi önállóan rendelkezünk, s a mi történelk, az a mi akaratunkból történik. És kenderőzni az abszolutizmust alkotmányos festékekkel és rongyokkal, hogy úgy nézzen ki, mintha alkotmányosság volna. Amitani magunkat és csálni a világot.

Nem becsületesebb dolog volna bevallani őszintén az igazságot? Bevallani, hogy nem az történik, amit mi akarunk, s hogy nem akarjuk azt, a mi történik. Bevallani, hogy abszolút uralom alatt élünk.

Ha bevallanók a bajt, talán könnyebben megtalálnók az orvosságot!

Buza Barna.

Sátoralja-Ujhely, június 23.

»A Sipkánál minden csendes.« Ha Vereschagin híres képezébe nem a Sipkaszoros esendjéből merítette volna a hangulatot, akkor erre inspirációt adhatott volna neki az a mélyésges esend, amely Zemplénvármegye politikai életét megfékszi. Most a vidéken mindenféle fellendülő politikai élet, a honatyák elszédettek a kerületükbe, hazamentek politizálni. A sajtó majdnem mindennap hirt hoz egy-egy beszámolórol. No hát ez irányban nem kell nyugtalankod-

nunk: erre mifélek a mandatum mikénti viseléséről nem igen szokás beszámolni. Amde annál veszedelmesebb ez a csend, mert időnként holmi félelmetes morajlas zavarja meg. Olyanféle mint mikor a tüzokadó forró nyáron a nyílásnál esendesen van, de a krater belseje időnként elárluja, hogy benn működik a veszedelem. Közéletünk egyik notabilitása, akinek véleménye a legnehezebb helyzetekben mintegy döntő súlylyal bír, a vármegye mai viszonyairól a következőképen nyilatkozott:

»Hiába leplezzük, hiába takargatjuk azt a veszedelmet, amely a megye közéletében lappang. Olyan társadalmi ellentétek fejlődtek ki, amelyek szemléletben takarhatunk, de amelyek kihasználással a közeljövő politikai kifejlődésére. Amint a »Felsőmagyarországi Hirlap« az egyik választókerületben világosan feltüntette a szabadelvű pártbeliek széjjelhuzó erejét, épp úgy meg van ez a vármegye több részében is. A felekezeti ellentétek kidomborítása maholnap nyílt harcot fog felidézni a megyében is. Aggresszív működés fejlődik ki majd ottan, ahol eddig egy most fejlődő áramlattal szemben csak a lepel alatt néztek farkasszemet.

Ugy látom, hogy Zemplénvármegye még a választások előtt nagy és heves politikai harcok szintere lesz, de ha addig nem fejlődnek csata a nyílt porondon, a választások furcsa módon fognak kifejlődni — és talán meglepő eredményekkel végződhetnek.«

Ehhez a nyilatkozathoz csak az a hozzátenni valónk, hogy mindig szebb a nyílt és egyenes harc és kevésbé veszedelmes és káros a leplezetlen politika, mint a suba alatti gyáva izgatás. Hogy a vármegyében ellentétek vannak az bizonyos. Am lássuk azokat akik szitják? Le a sisak rostjával. Menjünk keresztül az objektív harc tisztító tüzen és akkor szabadabb, üdőbb lesz az a fojtó, párazatos levegő, amely ma a vármegye politikai életét megfékszi.

Az állami polgári leányiskola.

Sátoralja-Ujhely, június 21.

Ezen cím alatt lapunk 48. számában június 16-án megírták lapunkban, hogy az állami iskola építkezése előtt, most illetékes körökben *akciót indítottak* arra nézve, hogy egyes felekezeti iskolák beolvadjanak az állami iskolába, ilyképp megkönnyítvén annak újabb építkezéseit konszolidáltabbá tehetik az adóterheket is.

Ezt a cikket azokra a felekezetekre értették, amelyek erre hajlandóságot mutatnak és csakis mint pusztá *tejt* konstaltáltak.

Most ezen kérdésben egy a felekezeti ügyekben beavatott egyéniségtől az alább közölt levelet kaptuk. Pártállást ebben a dologban sem előzőleg, sem most nem foglalunk. Nem szeretjük a felekezeti kérdéseket élére állítani. És éppen azon köteles tiszteletnél fogva, amelylyel minden felekezeti iránt egyaránt viseltetünk, a dolgok helyes és igazságos elbirálása érdeké-

tásával egy azonban, hogy ha a birtok illetőség oly árban adatnék el, mely az ezen szolgálmat megelőző 18 frot tevő teher tételt nem fedezné, az árverés hatálytalanná válik s a birtok illetőség a szolgalmi jog fentartása nélkül a kitűzött határnapon újabban elárvereztetik — 664 koronában, továbbá a ricsi 277. sz. tjkben 706 hr. sz. a. foglalni nemcsak a fentvezetett végrehajtást szenvedők, de az 1881. évi 60. tc. 156. §-nak a) pontja alapján a Jesztrebi János, Kőröndi József és neje szül. Vecsi Julianna tulajdonos társak nevén is álló birtokrészletek az arra a fentírtott özvegyi haszonélvezeti jog fentartásával egy azonban, hogyha ezen birtokrészlet oly árban adatnék el, mely a haszonélvezeti jogot megelőző 54 frot tevő tervet nem fedezné, az árverés szintén hatálytalanná válik s a birtok illetőség a szolgalmi jog fentartása nélkül a kitűzött határnapon újabban elárvereztetik 138 koronában, ezen-

nel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte és hogy fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi július hó 2-ik napján d. e. 10 órakor Ricsé község háznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozik tartónak az ingatlanok becsarának 10% át vagyis 66 korona 40 fillér és 13 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881-ik LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt övedek-szabályszerű értékpírban a kiküldött kezhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kir.-Helmecan a kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság 1900. évi április hó 5-ik napján.

Stépan László, kir. albiró.

Szivattyuk MÉRlegek

minden nemz. házi, mezőgazdasági, építkezési, ipari és egyéb célokra. Legjobb gummi- és kender-tümlők.

26—8 Mindenféle csövek.

Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság

I. Schwarzenbergstr. sse 6. **W. GARVENS, Bécs** I. Wallfischgasse Nr. 14.

Kaphatók gép-, vas- s egyéb hasonló kereskedésekben, technikai és vízvezeteki üzletekben, kútfúróvállalatoknál — Kerjenek határozottan Garvens-szivattyukat, illetve Garvens-mérlegeket.

Arjegyüket ingyen és bérnetve.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziáser ellentáll az idős megpróbáltatásoknak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomosallapító be-dőrzőként alkalmazták kőszvényről, osztránál, fagyasszagnánál és meghűléseknél és az orvosok által be-dőrzősekre is mindig gyakran rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziáser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossal legyünk, mert több kisebbérettű utánzat van forgalomban. KI nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter országgyűzés nélküli mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHYER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
os. és kir. udvari szállító.

Hirdetések

jutányos áron közöltetnek.

Enormer Nutzen bis zu 2000 Kr. rasch u leicht erreichbar
in Prämier Abichtungen zu je 140 Mr.
Leichtfähtige Prospekte gratis (Spezialabtheilung)

Bankhaus des „Ungar. Börsen-Journal“. Budapest

Auf Grund unserer genauen Kenntnis des Europ. Finanzgetriebes u. unserer reichen 40-jährigen Erfahrung ertheilen wir meigenen Rath bei Effectransactionen, sowie Beihilfe zur Sanirung verfallbringender Engagements.

„UNGAR BÖRSEN-JOURNAL“ XXI. Jahrgang
Einziger unabhäng. finanz. Rathgeber. Intereffenvertretung des Privatcapitals.

Iglófürdő.

Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló (Kassa-oderbergi vasut). Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger színe felett, nagy kiterjedésű fenyvesek közepette, pompás sétányokkal, Tükör-, kád- és fenyőfürdők, villanyozás, massage, kiválóan alkalmas gyógyhely idegyengesség, légzőszervek bántalmatlan szenvedőkben, idősök részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem, Lawn-Tennis.

Fürdővad május 15-től szeptember végéig. Elő- és utóévtudban tetemes árleengedés

Fürdőorvos **Dr. Neubeuer Laj s.** Posta és távirata állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló vagy Budapest-Ruttka-Igló. Prospektusokkal szolgál

a fürdőigazgatóság Iglófürdőben.

Eriss csapolás esténkint.

Bock kerthelyiségében

van a legkellemesebb nyári szórakoztató és mulatóhely: egyenes kilátással a közeli hegységekre, friss üde levegő, árnyékos fák alatt. Esteenként színház után friss csapo-lású kőbányai Király sör. A legpompásabb borok és meleg konyha éjjelig.

Lukács Károly kitűnő zenekara minden este itt játszik.

Villamos világítás, tánczterem.